

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

55.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 18-го Июля. — 1847 — Wilno. PIĄTEK, 18-go Lipca.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 12-го Июля.

Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 17 Июня, назначается: Состоящій при Департаментѣ Министерства Юстиціи исправляющій должность Оберъ-Секретари 1-го Отдѣленія Пятаго Департамента Правительствующаго Сѣната, Надворный Совѣтникъ *Коржевскій*, Подольскимъ Губернскимъ Прокуроромъ.

— Такимъ же Приказомъ, увольняется отъ службы, по прошенію, Витебскій Гражданскій Губернаторъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Татариновъ*.

— Такимъ же Приказомъ, 18 Июня, произведенъ, изъ 9-го класса въ Коллежскіе Ассессоры, Кіевской Казенной Палаты Контролеръ *Андриевскій*.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 12-go Lipca.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 17 go Czerwca, Zostający przy Departamencie Ministerstwa Sprawiedliwości, sprawujący obowiązek Ober-Sekretarza 1-go Odziału Piątego Departamentu Rządzącego Senatu, Radzca Dworu *Korzewski*, mianowany został Podolskim Gubernialnym Prokurorem.

— Przez takiż Rozkaz Dzienny, tejże daty, Witebski Cywilny Gubernator, Rzeczywisty Radzca Stanu *Tatarynow*, na własną prośbę, uwolniony został ze służby.

— Przez takiż Rozkaz, 18 go Czerwca, Kontroler Kijowskiéj Izby Skarbowéj, 9-éj klasy *Andryewski*, mianowany Kollegialnym Assessorem.

С М Ъ С Ъ.

О'КОННЕЛЬ.

(Продолженіе).

Ближайшая цѣль его стремленій, избраніе католиковъ, была уже достигнута; и потому онъ предложилъ новую. О'Коннель составилъ проектъ объ отлѣнн въ Ирландіи протестантскихъ деситинъ, а лѣтомъ 1830 года, еще до перемѣны династіи во Франціи, объявилъ, что уничтоженіе (*Repeal*) законодательнаго союза между Англією и Ирландією, есть единственное средство оказать правосудіе сей послѣдней. Слово *Repeal* воспламенило Ирландцевъ. О'Коннель образовалъ въ Дублинѣ новое общество, которое должно было поддерживать уничтоженіе законодательнаго союза при подготовленіи соответственныхъ этой цѣли прошеній и представленіемъ ихъ въ парламентъ. Правленіе партіи виговъ, заступившихъ мѣсто тори въ 1830 году, подавило учрежденное имъ общество какъ государственное преступленіе, и даже въ Январѣ 1831 года приказало О'Коннеля и его товарищей посадить въ заключеніе и подвергнуть судебной отвѣтственности. Вскорѣ, однако, министры убѣдились, что имъ очень нужно содѣйствіе сего могущественнаго представителя Ирландцевъ, и потому не только приказали прекратить начатый съ нимъ процессъ, который и безъ того, по всему вѣроятію, кончился бы ничѣмъ, но сверхъ сего поддерживали О'Коннеля при наступившихъ за тѣмъ выборахъ въ

ROZMAITOŚCI.

O'CONNELL.

(Ciąg dalszy.)

Najbliższy cel dążeń O'Connella, obieralność katolików, została tedy już osiągnięta; w inny więc sposób starał się odtąd utrzymać bacznosc i czynność Irlandczyków. Podał wniosek o zniesienie w Irlandyi dziesięcin protestanckich, a latem w r. 1830, jeszcze przed zmianą dynastji we Francyi, oświadczył, że odwołanie (*Repeal*) unii prawodawczéj pomiędzy Anglią i Irlandyą, jest jedyną drogą wymierzenia sprawiedliwości téj ostatniej. Wyraz *Repeal* lotem błyskawicy rozżarzył zapal Irlandczyków. O'Connell utworzył w Dublinie nowy Związek, który popierać miał rozwiązanie unii przygotowywaniem odpowiednichъ temu celowi petycji i podawaniem ich do Parlamentu. Zarząd wigowski, który w r. 1830 zajął miejsce torysowskiego, przytłumił ów Związek jako zbrodnię stanu, a nawet w styczniu 1831 r. kazał O'Connella z jego towarzyszami uwięzić i process im wytoczyć Niebawem wszakże przekonali się Ministrowie, jak niezbędnie potrzebna była im pomoc gwałtownego reprezentanta Irlandczyków; dla tego też nie tylko zwinąć kazano process, który i tak prawdopodobnie byłby się na niczem skończył, ale nadto popierano O'Connella przy następnym wyborach 1832 r. Jakoż on sam obrany został w Dublinie, pięciu zaś członków familii jego w innych miejscach; prócz tego, że 105 Deputowanych, których skutkiem emancypacji katolików wysyłała Irlandya do Parlamentu, 40 weszło do Izby Niż-

Его Императорское Величество объявляет Монаршее благоволение за успешное окончание инвентарей помещичьих имений по Виленской, Гродненской и Ковенской губерніямъ: Предсѣдателю Ковенскаго Комитета, тамошнему Гражданскому Губернатору, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику *Калкату*; Членамъ Комитета: Ковенскому Совѣтному Судѣ, отставному Штабс-Ротмистру *Гадону*, Коллежскому Секретарю *Масловскому*; Члену Комиссіи Народнаго Продовольствія, отставному Штабс-Ротмистру *Завишѣ*, и бывшему Дѣлопроизводителю, Коллежскому Ассессору *Куликовскому*; Членамъ Комитетовъ: Виленскаго: тамошнему Вице-Губернатору, Коллежскому Совѣтнику *Наврозову*, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику, Каммергеру, Графу Мостовскому, Коллежскому Регистратору *Дукишѣ*, и Гродненскаго, *Ворженцкому*.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Вотъ еще нѣкоторыя извѣстія о послѣднихъ засѣданіяхъ соединеннаго сейма:

Въ засѣданіи 19 Іюня курія высшаго дворянства имѣла еще совѣщаніе о предложеніи—все переимѣны въ законахъ, относящихся къ государственному уложенію, сдѣлать завѣщанными отъ согласія сейма; семь членовъ комиссіи объявили себя въ пользу и пять противъ предложенія, которое было поддерживаемо графомъ Бурггаузомъ, герцогомъ Ратиборомъ, графомъ Арнимомъ, а оспариваемо княземъ Радзивиломъ, графомъ Итценплитцомъ, графомъ Сольмс-Барутомъ и принцемъ Прусскимъ. Послѣдній опирался на 12-й параграфъ закона 3-го Февраля: „Это мудрое исключеніе“, сказалъ онъ—, по моему мнѣнію, представляетъ все гарантіи, которыхъ сеймъ можетъ требовать отъ своего монарха; еслибъ когда-нибудь явился въ Пруссіи Король, который, утверждаясь на этомъ параграфѣ, захотѣлъ с. мовольно и безъ крайней нужды переимѣнить представительные законы, такой Король—могу сказать съ гордостью—не былъ бы достоинъ своихъ предковъ. Увѣрю, что эти самыя чувствованія внушу моему сыну.“—Графъ Кильмансегге предложилъ замѣнить слово „согласіе“ словомъ „присовѣтованіе“ (*Bejrath*), — что и было принято, но только большинствомъ 36 противъ 30 голосовъ.

Въ засѣданіи 21 Іюня разсматриваемы были предложенія куріи трехъ чиновъ касательно расширенія права прошенія. Комиссія предложила принимать по большинству голосовъ только просьбы, представляемыя соединенному сейму, (исключая, во всякомъ случаѣ, относящіяся къ вопросамъ насчетъ конституціи), а не подаваемыя областными сеймомъ и

1832 году. И такъ, онъ самъ избранъ былъ въ Дублинъ, а пять членовъ его семейства избраны въ другихъ мѣстахъ; кромѣ того, изъ 105-ти депутатовъ, которыхъ въ слѣдствіе эманципации католиковъ отправляетъ Ирландія въ парламентъ, 40 вступили въ нижнюю палату по одному только его вліянію и съ тѣмъ условіемъ, что будутъ поддерживать репиль. Въ члѣ сей партіи, О'Коннелъ имѣлъ рѣшительный перевѣсъ въ преніяхъ о парламентской реформѣ. Пользуясь этимъ превосходствомъ, онъ умѣлъ поддержать восторгъ во всей Ирландіи къ репилу. Такъ какъ при сихъ усиліяхъ онъ лишился почти совершенно собственнаго своего имущества, и вмѣстѣ съ тѣмъ оставилъ адвокатскія занятія, доставлявшія ему до 1828 года 6—8,000 фун. стер. въ годъ (36—48,000 руб. сер.), то соотечественники его, въ 1833 году, открыли въ пользу его добровольныя приношенія, и съ этого времени окладъ О'Коннелля состоявшій изъ сихъ приношеній простирался ежегодно до 13—18,000 фун. стер. Это болѣе чѣмъ щедрое вознагражденіе съ одной стороны, и выгодная жизнь на счетъ приношеній бѣдныхъ Ирландцевъ съ другой, породили противъ него самыя неприятыя упреки политическихъ его враговъ.

Наконецъ, въ собраніи парламента 1831 года, рѣшился О'Коннелъ сдѣлать формальное представленіе объ уничтоженіи Ирландскаго союза, но парламентъ немедленно отвергъ оное большинствомъ 523 голосовъ противъ 38. За симъ министръ Грей предложилъ съ успѣхомъ такъ называемый ирландскій понудительный билль, чѣмъ репиль приостановленъ былъ на время.

JeGO CESARSKA MOŚĆ oświadcza MONARSZE zadowolenie za skuteczne ukończenie inwentarzy obywatelskich majątków w Guberniach: Wileńskie, Grodzieńskiej i Kowieńskiej: Prezydentowi Kowieńskiego Komitetu, tamczemu Cywilnemu Gubernatorowi, Rzeczywistemu Radzcy Stanu *Kalkatinowi*; Członkom Komitetu: Kowieńskiemu Sędziemu Sumiennego Sądu, Odstawnemu Sztabs-Rotmistrzowi *Gadonowi*, Kollegialnemu Sekretarzowi *Masłowskiemu*; Członkowi Kommissji opatrzenia w żywność, odstawnemu Sztabs-Rotmistrzowi *Zawiszy*, i byłemu Sekretarzowi, Kollegialnemu Assessorowi *Kulikowskiemu*; Członkom Komitetów: Wileńskiego: tamczemu Wice-Gubernatorowi, Radzcy Kollegialnemu *Nawrozowskiemu*, Rzeczywistemu Radzcy Stanu, Szambelanowi, Hrabie *Mostowskiemu*, Kollegialnemu Registratorowi *Daukszy*, i Grodzieńskiego, *Borzeckiemu*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y.

Oto są jeszcze niektóre wiadomości o ostatnich posiedzeniachъ Połączonego Sejmu:

Na posiedzeniu d. 19 czerwca, Kuria Magnatów roztrząsała jeszcze wnioski, aby wszystkie zmiany w prawach, dotyczących się zasadniczej ustawy państwa, uczynić zawieszonymi od zgodzenia się Sejmu. Siedmiu członków oświadczyło się za wnioskiem, a pięciu przeciwko niemu; popierali go szczególnie: Hrabia Burghaus, Xiążę Ratihor, Hrabia Arnim, a zbijali: Xiążę Radziwiłł, Hrabia Itzenplitz, Hrabia Solms-Baruth i Xiążę Prusski. Ostatni opierał swe dowody na 12 paragrafie patentu z d. 3 lutego: „Mądry ten wyjątek—rzekł Xiążę—według mego zdania, zamyka wszelkie gwarancye, jakich Sejm może wymagać od swego Monarchy. Jeśliby kiedykolwiek ukazał się w Prussach Król, któryby, na mocy tego paragrafu, chciał samowolnie i bez nagłej potrzeby zmienić prawa reprezentacyjne, taki Król, mogę rzec śmiało, nie byłby godnym swych przodków. Upewniam, że te same uczucia przeleję w mego syna.“—Hrabia Kilmansegge wniósł, aby wyraz „zgodzenie się“ zastąpić wyrazem „porada“ (*Bejrath*). Poprawka ta została przyjętą, ale mało znaczną większością, 36 przeciwko 30 głosów.

Na posiedzeniu d. 21 czerwca, roztrząsane były wnioski Kurji trzech Stanów, dotyczące się rozszerzenia prawa petycji. Kommissya wniosła, aby większością głosów przyjmować tylko petycje, przedstawione wprost Połączonemu Sejmowi, (wyjąwszy, w każdym razie, petycje dotyczące się kwestyi konstytucyjnych), nie zaś podawane od Sejmów Prowincjonalnych i Komitetów. Hrabia Eberhard Stol-

szę tylko za jego wpływem i pod tém zobowiązaniem, że *Repeal* popierać będą. Na czele tego stronnictwa miał O'Connell stanowczą przewagę w rozprawach o reformie parlamentowej. Korzystając z tego zwycięstwa, popierał w całej Irlandyi zapal dla sprawy *Repealu*. Ponieważ przy tych usiłowaniach wyzuł się prawie całkiem z swego własnego majątku, a do tego opuścił praktykę obrończą, która przed r. 1828 przynosiła mu rocznie 6—8,000 f. szt. (36—48,000 r. sr.), przeto ziomkowie jego uchwalili w r. 1833 zbieranie dobrowolnych składek na jego korzyść, i oddał dochód O'Connella z tych ofiar, wynosiący rocznie 13—18,000 f. szt. To więcej niż równe wynagrodzenie z jednej, a wygodne życie obdarowanego obok nędzy dawców z drugiej strony, ściągnęły mu najprzykrzejsze wyrzuty politycznych jego nieprzyjaciół.

Nareszcie, na zgromadzeniu Parlamentu w roku 1834, odważył się O'Connell zrobić formalny wniosek o rozwiązanie Unii, ale Izba odrzuciła go zaraz większością głosów 523 przeciw 38. Następnie Minister Grey przeprowadził tak nazwany: Irlandzki bil przymusowy, przez co *Repeal* czasowo wstrzymany został.

комитетомъ. Графъ Эбергардъ Штольбергъ предложилъ въ дополненіе требовать двухъ третей голосовъ только въ той куріи, на имя которой просьба была адресована въ первой инстанціи. Принцъ Прусскій поддерживалъ это мнѣніе. Графъ Арнимъ говорилъ вообще въ пользу предложенія, для котораго не оказалось однако потребнаго большинства голосовъ; дополненіе графа Штольберга также не было принято.

По случаю четвертаго предложенія, представленнаго курією трехъ чиновъ, коммиссія рѣшила изложить его слѣдующимъ образомъ: „Сеймъ всеподданиѣйше проситъ его величество измѣнить 13-й параграфъ декрета 3-го Февраля въ такомъ смыслѣ, что соединенный сеймъ имѣетъ право обращаться къ его Вел. просьбы и жалобы, относящіяся до пользы всего государства или многихъ областей, между тѣмъ какъ просьбы, касающіяся интересовъ одной области, должны быть обращаемы къ областнымъ сеймамъ.“ Принцъ Прусскій хотѣлъ, чтобъ предъ словомъ „пользы“ поставлено было прилагательное „внутреннихъ“, — выраженіе, заимствованное изъ закона 3-го Февраля. Онъ не думалъ, чтобы при учрежденіи соединеннаго сейма Король имѣлъ въ виду подчинить ему все вопросы высшей внѣшней политики. Графъ Арнимъ защищалъ изложеніе коммиссіи, послѣ чего принцъ Прусскій предложилъ слѣдующую дополнительную статью вмѣсто протестаціи: „Однако курія высшаго дворянства не разумѣтъ подъ тѣмъ, чтобы все вопросы важной внѣшней политики могли заключаться въ кругу права прошенія соединеннаго сейма.“ Въ этомъ видѣ предложеніе было единогласно принято.

Въ засѣданіи 21-го Іюня, курія трехъ чиновъ имѣла совѣщаніе о докладѣ относительно просьбы о свободѣ книгопечатанія. Вотъ рѣшеніе коммиссіи: „Сеймъ, признавая съ благодарностью все, что уже сдѣлано по этому предмету короною, всеподданиѣйше проситъ Его Величество отказать отъ системы предварительнаго разсмотрѣнія, наблюдаемой до сихъ поръ, отмѣнить цензуру во всей монархіи, даровать свободу книгопечатанія, начертать для злоупотребленій ея проектъ уголовныхъ законовъ и представить его Соединенному Сейму.“ По предложенію Г. Ауервальда, курія приняла эти рѣшенія безъ всякаго совѣщанія.

Въ разсужденіи просьбъ, относящихся къ финансовому состоянію государства, коммиссія, большинствомъ 9 противъ 6 голосовъ, предложила всеподданиѣйше просить Е. В. о дарованіи соединенному сейму полномочія устанавливать бюджетъ, по уваженію тѣхъ привилегій, которыя предоставлены ему посредствомъ права изъяслять свое согласіе на налоги.

Коммиссаръ сейма (министръ Бодельшвингъ) объявилъ напередъ, что эта просьба не будетъ исполнена. Графъ Шверинъ совѣтовалъ не дѣлать никакого предложенія насчетъ установленія бюджета и контроля об-

Весьма выгодное положеніе, въ отношеніи правительства, приобрѣлъ О'Коннелъ въ томъ же году тогда, когда Грей передалъ министерство Мельбуурну, который въ нѣкоторомъ смыслѣ соединился было съ ирландскимъ агитаторомъ. Когда за симъ въ Мельбурѣ того же года тори овладѣли кормиломъ правленія, О'Коннелъ при назначенныхъ новымъ министерствомъ выборахъ, употребилъ всю свою силу и все искусство, чтобы приобрести для вигской оппозиціи перевѣсъ. Онъ и успѣлъ въ этомъ, ибо при открытіи новаго парламента явился въ члѣ 60 своихъ приверженцевъ, кои при преніяхъ по биллю о церковныхъ десятинахъ въ нижнемъ парламентѣ, получили снова перевѣсъ, въ слѣдствіе коего, въ Апрель 1835 года, партія тори опять вынуждена была уступить министерству Мельбуурна. Эта побѣда усилила вліяніе О'Коннела до безпримѣрнаго могущества, ибо онъ не только по своему мнѣнію управлялъ умами Ирландцевъ, но даже участвъ партіи виговъ, управившей тогда Великобританією, находилась съ того времени въ его рукахъ.

Лордъ Норманби, вступивъ въ должность Ирландскаго Намѣстника, объявилъ своимъ соотечественникамъ, что репилъ на время долженъ приостановиться, такъ какъ онъ вигамъ обещалъ свое содѣйствіе. Однако направленіе преній по ирландскому городскому биллю, заставило О'Коннела въ 1836 году образовать „Общій Союзъ“, который въ 1838 году, при преніяхъ по биллю объ ирландскихъ сѣдницахъ, переименованъ былъ въ „Предварительный Союзъ.“

(Окончаніе впрѣдъ).

berg внѣлъ, jako uzupełnienie, aby wymagać dwie trzecie głosów tylko w tej Kuryi, do której petycja była podana w piérwszej instancji. Xiążę Pruski popierał to zdanie. Hrabia Arnim mówił na korzyść wniosku, za którego jednakże nie okazało się potrzebnej większości głosów, i przeto uzupełnienie Hrabiego Stolberga zostało uchylone.

Z powodu czwartej propozycji, wniesionej przez Kuryą trzech Stanów, Kommissya postanowiła wyrazić się w następujący sposób: „Sejm najpokorniej uprasza Jego Kr. Mość, zmienić 13 paragraf patentu z d. 3 lutego w tym duchu, że Połączony Sejm ma prawo znosić do Jego Kr. Mości petycje i skargi, tyżące się korzyści całego państwa lub wielu prowincyi, kiedy przeciwnie petycje tyżące się interessów jednej prowincyi, powinny być podawane do Sejmów prowincjonalnych. Xiążę Pruski chciał, aby przed wyrazem „korzyści“ położono przymiotnik „wewnętrznych“, wyrażenie, wyjęte z patentu d. 3 lutego. Xiążę nie sądził, aby przy ustanowieniu Połączonego Sejmu, Król miał na myśli poddawać mu wszystkie kwestye wyższej zewnętrznej polityki. Hrabia Arnim bronił postanowienia Kommissyi, poczem Xiążę Pruski wniosł, zamiast protestacji, następny, uzupełniający dodatek: „Jednakże Kurya Magnatów nie rozumie przez to, aby wszystkie kwestye ważnej zewnętrznej polityki mogły zamykać się w obrębie prawa petycji Połączonego Sejmu.“ W tym kształcie wniosek został jednomyślnie przyjęty.

Na posiedzeniu d. 21 czerwca, Kurya trzech Stanów naradzała się nad sprawozdaniem Kommissyi, tyżącym się petycji o wolności druku. Oto jest postanowienie Kommissyi: „Sejm, przyjmując z wdzięcznością wszystko, co już korona w tym względzie uczyniła, najpokorniej uprasza Jego Kr. Mość, o zaniechanie systematu uprzedniego roztrząsania, dotąd przestrzeganego; o zniesienie cenzury w całej monarchii; o udzielenie wolności druku, ułożenie przeciw nadużyciom drukarskim projektu ustaw kryminalnych i przedstawienie go Połączonemu Sejmowi.“ Na wniosek P. Auerswalda, Kurya przyjęła te postanowienia bez żadnych rozpraw.

Co się tyżyczy petycji, ściągających się do finansowego stanu państwa, Kommissya, większością 9 głosów przeciwko 6, wniosła, aby upraszać najpokorniej Jego Kr. Mość, o udzielenie Połączonemu Sejmowi pełnomocnictwa do układania budżetu, na mocy tych prerogatyw, które zostały mu nadane w skutek prawa oświadczenia swego zgodzenia się na podatki.

Kommissarz Sejmowy (Minister Bodelschwing) oświadczył z góry, że petycja ta nie będzie przyjęta. Hrabia Schwerin radził nie czynić żadnego wniosku względem układania budżetu i kontroli długu publicznego, gdyż nie sądzi

Nader korzystne położenie względem rządu uzyskał O'Connell tegoż roku wtedy, kiedy Grey złożył ministerstwo w ręce Melbourn, który poniekąd połączył się z Agitatoriem Irlandzkim. Gdy następnie w listopadzie tegoż roku Torysowie owdładnęli ster rządu, O'Connell przy rozpisanych przez nowe ministerstwo wyborach, użył całej sztuki swego talentu, aby oppozycji wigowskiej zjednać przewagę. Jakoż za otworzeniem nowego Parlamentu, ukazał się w nim na czele 60 zwolenników swoich, którzy przy rozprawach nad bilem o dziesięćcinach, w Izbie Niższej znowu zyskali przewagę, tak, że Torysowie w kwietniu 1835 roku znowu ministerstwu Melbourn miejsca ustąpić musieli. To zwycięztwo podniosło wpływ O'Connella do niesłychanej potęgi; nie tylko bowiem według swego zdania kierował umysłami Irlandczyków, ale nawet los stronnictwa wigowskiego, rządzącego wówczas W. Brytanią, spoczywał odtąd w jego ręku.

Lord Normanby, zostawszy Namiestnikiem Irlandyi, oznajmił ziomkom swoim, że Repeal na teraz spocząć musi, gdyż przyrzekł Wigom swoje ufność i pomoc. Wszelako kierunek rozpraw nad Irlandzkim bilem miejskim, skłonił O'Connella w roku 1836 do utworzenia „Powszechnego Związku“, który w roku 1838, przy rozprawach nad bilem o ubogich Irlandzkich, zamienił na „Związek Poprzedniczy“.

(Dokończenie nastąpi).

щественнаго долга, ибо онъ не думаетъ, чтобы подобное предложеніе было своевременнo въ теперешнюю минуту; мнѣніе это было принято значительнымъ большинствомъ.

Засѣданіе 22 Іюня было открыто подробнымъ изложеніемъ финансоваго состоянія государства, представленнымъ со стороны комиссара сейма, въ отвѣтъ на многія возраженія, изъясненные прежде Г. Ганзенманомъ; послѣдній былъ вполне удовлетворенъ объясненіями Г. Комиссара, которыя устранили множество недоразумѣній. Г. Краузе требовалъ, чтобы сеймъ еще въ настоящее засѣданіе занялся просьбами относительно охоты, но курія рѣшила, значительнымъ большинствомъ голосовъ, что она не будетъ уже имѣть соображеній о просьбахъ.

Франція.

Парижъ. 8—11 Іюля.

Судъ палаты перовъ.

Сначала неожиданность, а потомъ болѣе и болѣе возрастающая важность дѣла генерала Кюбьера, какъ въ нравственномъ такъ и политическомъ отношеніяхъ, обращаютъ на оное въ настоящую минуту вниманіе не только Франціи, но и всей Европы; и потому мы думаемъ, что для читателей нашихъ не бесполезно будетъ краткое обзорѣніе предварительныхъ событій сего дѣла, чтобы потомъ можно было лучше понять нижеслѣдующія судебныя пренія.

Въ 1826 году, Г. Пармантье, съ нѣкоторыми другими лицами, составилъ общество, которое получило привилегію на разработку копей каменнаго угля въ окрестностяхъ Гуанана. При копаніи угля открыли жидку каменной соли; но такъ какъ ломка оной въ этомъ департаментѣ принадлежала тогда, въ видѣ монополіи, другому обществу, а общество Г. Пармантье не смотря на то въ продолженіе нѣсколькихъ лѣтъ пользовалось тайно вновь открытыми копиями; то узнавъ о томъ привилегированные монополисты, вызвали въ судъ Г. Пармантье, въ слѣдствіе чего, его копи были закрыты, и общество приговорено къ уплатѣ исцѣдамъ убытковъ и законныхъ издержекъ, исчисленныхъ ими до 1,609,580 фр., и уменьшенныхъ въ послѣдствіи судебнымъ приговоромъ до 147,000 фр.

Въ такомъ положеніи были дѣла, когда въ 1841 году генералъ Кюбьеръ вступилъ въ общество Г. Пармантье. Его вліяніе и значеніе, общали сильное содѣйствіе просьбѣ акціонеровъ, которая, въ слѣдствіе окончанія вышеупомянутой монополіи, подана была ими въ министерство публичныхъ работъ, на счетъ взятія на откупъ открытыхъ ими соляныхъ копей, и по которой генералъ Кюбьеръ общалъ ходатайствовать.

Съ этого времени началась переписка между генераломъ Кюбьеромъ и Г. Пармантье, которая наконецъ подала поводъ къ началу настоящаго дѣла.

Генералъ въ одномъ изъ своихъ писемъ, 14-го Января 1842 года сообщилъ г-ну Пармантье, что онъ можетъ имѣть вѣрный способъ получить откупъ на самыхъ выгодныхъ условіяхъ, если общество приметъ на себя удовлетвореніе издержекъ, которыя окажутся необходимыми при употребленіи сего способа; то есть, если пришлетъ генералу нужную сумму, съ довѣренностью безотчетнаго употребленія оной. Что цѣлю сего употребленія былъ подкупъ чиновниковъ и самаго министра публичныхъ работъ, дальнѣйшія слова сего письма недопускаютъ никакого сомнѣнія; между прочимъ, тамъ сказано было слѣдующее: „Мы не должны колебаться въ употребленіи средствъ, чтобы обезпечить для себя содѣйствіе въ средѣ самаго министерскаго совѣта.“— „Дѣти только могутъ полагаться на справедливость своего дѣла и правосудіе управленія. Не забывайте, милостивый государь, что правительство находится въ рукахъ корыстолюбивыхъ и испорченныхъ людей,“ и т. п.

Въ слѣдствіе сего и многихъ подобныхъ писемъ, акціонерами общества Г. Пармантье было составлено, 5 Февраля 1842 года, 25 безденежныхъ акцій, и вѣрено генералу Кюбьеру для распоряженія ими по усмотрѣнію. Посредникомъ его въ договорахъ съ министерствомъ публичныхъ работъ, былъ Г. Пеллапра. Вскорѣ послѣ сего генералъ сообщилъ Г. Пармантье, что предстоитъ необходимость удвоить число безденежныхъ акцій, то есть составить еще 25 другихъ; изъясняя при томъ надежду, что, быть можетъ, достаточно будетъ и 40. Съ этою цѣлю, 18 Іюня 1842 года, Г. Пармантье вручилъ 25 собственныхъ своихъ

aby podobny wniosek był rzeczą stosowną w obecnej chwili. Zdanie te zostało znaczną większością przyjęte.

Posiedzenie d. 22 czerwca zagajone zostało szczegółowym sprawozdaniem o stanie finansowym państwa, które złożył Kommissarz Sejmowy, w odpowiedzi na liczne zarzuty, uprzednio uczynione przez P. Hahusemana. Ten ostatni był zupełnie zadowolony z objaśnień P. Komissarza, które uchyliły mnóstwo wątpliwości. P. Krause domagał się, aby Sejm jeszcze na obecnym posiedzeniu zajął się petycjami tyczącymi się myśliwstwa, ale Kurya uchwaliła, znaczną większością głosów, że już nadal żadnych petycji roztrząsać nie będzie.

Франція.

Парижъ, 8—11 Іюля.

Судъ Ізбы Паровъ.

Несподзiewана зразу, а coraz wzrastająca ważność processu Jenerała Cubières, tak w moralnym jak politycznym względzie, zwraca nań w tej chwili natężoną uwagę, nie tylko samej Francji, ale i całej Europy. Z tego powodu sądzimy, iż pożądanem będzie dla czytelników naszych, krótkie przebieżenie powodów i poprzednich wypadków processu, dla lepszego potem zrozumienia następujących rozpraw sądowych.

W roku 1826, P. Parmentier, z kilku innymi, utworzył spółkę, która otrzymała przywilej na wydobywanie ziemnego węgla w okolicy Gouhenans. Kopiąc węgiel odkryto minę soli kamiennęj; że zaś wydobywanie jej w tym departamencie należało naówczas, jako monopol, do innej spółki, a mimo to spółka P. Parmentier przez lat kilka trudniła się potajemnie korzystaniem z nowo-odkrytej kopalni; przeto uprzywilejowani posiadacze monopolu, powziawszy o tém wiadomość, wytoczyli process P. Parmentier, skutkiem którego, kopalnia jego została zamknięta, a spółka skazana na zapłacenie żałującym szkód i kosztów prawnych, które ciż żałujący obliczali na 1,609,580 franków, a późniejszy wyrok sądowy zmniejszył do 147,000 fr.

W tym stanie były rzeczy, gdy w roku 1841 Jenerał Cubières przystąpił do spółki Parmentier. Wpływ jego i znaczenie, obiecywały silne wsparcie prośbie akcyonaryuszów, którą, w skutek ustanie owego monopolu, o formalną koncessją odkrytej przez się kopalni do ministerstwa robót publicznych podali, a którą Jenerał Cubières rzeczywiście popierać obiecał.

Tu zaczęła się korespondencya między Jenerałem Cubières a P. Parmentier, która w końcu stała się powodem teraźniejszego processu.

Jenerał w jednym z listów swoich, pod datą 14 stycznia 1842 roku, doniósł P. Parmentier, iż ma niechybny sposób otrzymania koncessyi i najkorzystniejszych warunków, jeżeli spółka zechce ponieść ofiary, jakich użycie tego sposobu wymagać będzie; to jest, jeśli złoży w ręce Jenerała potrzebną summę, upoważniwszy go do jej użycia bez zdawania rachunku. Ze celem tego użycia miało być przekupienie urzędników i samegoż Ministra robót publicznych, dalsze wyrażenia tegoż listu nie pozostawiają żadnej wątpliwości; między innymi znajdowały się następujące: „Nie powinniśmy wahać się w wyborze środków, aby zapewnić sobie interessowane wsparcie w gronie samejże Rady Ministrów.“— „Dzielnictwem jest liczyć tylko na słusność swego interessu, i na sprawiedliwość administracyi. Nie zapominaj, kochany Panie, że rząd jest w rękach chciwych i zepsutych i t. d.“

W skutek tego i wielu tym podobnych listów, akcyonaryusze spółki Parmentier utworzyli w roku 1842 d. 5 lutego, 25 akcyi bezpłatnych, i takowe do dowolnego szafunku Jenerała Cubières oddali. Pośrednikiem jego w układach z ministerstwem robót publicznych był P. Pellapra. Wkrótce potem, Jenerał doniósł P. Parmentier, iż zachodzi konieczna potrzeba podwoić liczbę akcyi bezpłatnych, to jest, utworzyć jeszcze 25 nowych; wynurzając jednak nadzieję, że może i 40 wystarczy. W tym celu d. 18 czerwca 1842, P. Parmentier 25 własnych swoich akcyi złożył w ręce Jenerała Cubières, jako zakład, który następnie spółka wspólnym kosztem miała wykupić. Ogól-

акцій генералу Кюбьеру, въ видѣ залога, который въ послѣдствіи общество должно было выкупить общими средствами. Общая сумма, врученная генералу Кюбьеру, состояла изъ 200,000 фр.

Между тѣмъ, лишь только желаемая привилегія, 3-го Января 1843 года, была получена, какъ Г. Пармантье вдругъ перемѣнилъ поведеніе, и показывая видъ, что невѣритъ, чтобы нужно было дѣлать подкупъ и чтобы дѣйствительно оный былъ употребленъ, началъ требовать отъ генерала Кюбьера возврата ввѣренныхъ ему 200,000 фр., угрожая, въ случаѣ отказа, завести тяжбу и обнародовать письма генерала. Генералъ согласился на все, возвратилъ обществу и Г. Пармантье ввѣренные ему 50 акцій, и 17 Ноября 1844 года окончилъ все дѣла съ Г. Пармантье и обществомъ по всемъ претензіяхъ.

Не смотря на то, Г. Пармантье, въ началѣ нынѣшняго года, заведши, по другимъ уже поводамъ, тяжбное дѣло со своими товарищами, въ числѣ ихъ позвалъ и генерала Кюбьера въ судъ сенскаго департамента, и въ продолженіе хода дѣла, обнародовалъ часть переписки генерала, а между прочими и выше приведенное нами письмо отъ 14 Января 1842 г.

Это обнародованіе обратило на себя вниманіе правительства. Въ засѣданіи палаты депутатовъ, 3-го Мая, министръ публичныхъ работъ объявилъ, что обвиненіе правительства генераломъ Кюбьеромъ, должно подвергнуться строгому изслѣдованію. И такъ, Королевскимъ постановленіемъ, 5-го Мая, генералъ Кюбьеръ, перъ Франціи, преданъ былъ суду перовъ, какъ обвиняемый: въ подкупѣ, или въ намѣреніи подкупить государственнаго чиновника (министра Теста), или же въ обманѣ, или въ намѣреніи обмануть (общество Пармантье).

Въ назначенной палатою перовъ слѣдственной комиссіи, Пармантье упрекалъ генерала въ послѣднемъ, утверждая, что подкупъ никогда не имѣлъ мѣста, и что генералъ употребилъ сей предлогъ только для того, чтобы получить отъ общества сумму въ 200,000 фр. Относительно же собственнаго своего участія въ этомъ дѣлѣ, Г. Пармантье объявилъ, что онъ сначала притворствовалъ, и по виду вѣрилъ въ возможность подкупа лишь для того, чтобы не возбудить противъ себя генерала, который могъ бы ему вредить; но что уже и тогда предприняты были имъ мѣры, илмино посредствомъ двусмысленныхъ выраженій въ официальныхъ документахъ, хотѣлъ онъ заставить въ послѣдствіи генерала къ доставленію отчета во ввѣренныхъ ему деньгахъ, или, что сдѣло и тоже, къ возвращенію ихъ обществу.

Генералъ съ своей стороны, хотя сознавался въ винѣ, что нѣкоторое время онъ вѣрилъ въ возможность подкупа, и собиралъ нужныя къ тому средства, однако же сильно утверждалъ, что убѣдившись потомъ въ ошибочности своего мнѣнія, не употреблялъ сихъ средствъ; лучшимъ доказательствомъ чего служить то, что онъ въ цѣлости возвратилъ ихъ обществу. И потому онъ не виноватъ въ обманѣ, ибо онъ самъ вѣрилъ въ то, что совѣтовалъ обществу; не виноватъ и въ подкупѣ, ибо вовсе не употреблялъ его. Такой же системы защиты держался и Г. Пеллапра, обвиненный въ посредничествѣ по переговорамъ между генераломъ Кюбьеромъ и министромъ публичныхъ работъ, Г. Тестомъ.

Такимъ образомъ сказанный министръ долженъ былъ, по видимому, остаться совершенно свободнымъ отъ упрека. Онъ самъ, въ засѣданіи палаты перовъ 6-го Мая, торжественно объявилъ, „что первый долгъ его состоитъ въ томъ, чтобы возразить рѣшительно, энергически (*nettement, energiquement*), что не только не имѣлъ онъ ни малѣйшаго участія, но даже никакаго свѣдѣнія обо всѣхъ этихъ проискахъ, если есть на нихъ хоть тѣнь истинны.“ — Показанія обвиненныхъ и свидѣтелей, допрашиваемыхъ слѣдственной комиссіей, были также въ его пользу. Но тѣмъ переписки, найденной слѣдователями въ квартирахъ обвиненныхъ, преимущественно же письма генерала К. къ Г. Пармантье, и Г. Пеллапра къ генералу К., напоминаютъ требованія и содѣйствіи министра; и не смотря на увѣреніе генерала, что онъ самъ, для доставленія большаго вѣса своимъ словамъ, выдумалъ оныя, и свѣдѣнія Г. Пеллапра, что онъ никогда не доводилъ свѣдѣнія даже министра о какихъ либо предложеніяхъ сего рода, слѣдственная комиссія признала необходимымъ пригласить въ судъ палаты министра, Теста, на что, какъ извѣстно, палата перовъ согласилась.

на summa зложена в акциях в рѣце Jen. Cubières, wynosiła 200,000 fr.

Тѣмъ временемъ, заедво ждана концессія, д. 3 stycznia 1843, otrzymana została, P. Parmentier zmienił naagle tryb postępowania, i udając że nie wierzy, aby potrzeba było używać przekupstwa i aby go rzeczywiście użyto, zaczął się domagać od Jenerała Cubières zwrótu powierzonych mu 200,000 fr., grożąc, w razie odmowy, processem i ogłoszeniem poprzednich listów Jenerała. Jenerał przystał na wszystko, zwrócił spółce i P. Parmentier powierzone sobie 50 akcji, i d. 17 listopada 1844, pokwitował P. Parmentier i spółkę ze wszystkich swoich pretensyj na przyszłość.

Mimo to, P. Parmentier, na początku terażniejszego roku, zacząwszy, z innych powodów, process ze swymi współ-akcyonaryuszami, w liczbie ich i Jenerała Cubières przed sąd Departamentu Sekwany zapozwał, i w ciągu toku sprawy, ogłosił drukiem część korespondencji Jenerała, a między innemi i wspomniany tu wyżej list z d. 14 stycznia 1842 roku.

Ogłoszenie tego rodzaju nie mogło ujść uwagi rządu. Na posiedzeniu Izby Deputowanych d. 3 maja, Minister robót publicznych oświadczył, iż to oskarżenie rządu przez Jen. Cubières, musi uleże surowemu śledztwu. Jak ż postanowieniem Królewskim z d. 5 maja, Jenerał Cubières, Par. Francyi, oddany został pod Sąd Izby Parów, jako oskarżony: albo o przekupienie lub chęć przekupienia publicznego urzędnika, (ministra Teste), albo o oszukaństwo lub chęć oszukaństwa (spółki Parmentier).

Przed wyznaczoną przez Izbę Parów Komisją śledczą, Parmentier zarzucał Jenerałowi ostatnie, utrzymując, że przekupstwo nigdy nie miało miejsca, i że Jenerał użył tylko tego pozoru, aby wyłudzić od spółki sumę 200,000 fr. Co się tyczy własnego jego współdziałania w tej sprawie, P. Parmentier oświadczył, iż dla tego tylko używał z razu obłudy i zdawał się wierzyć w przekupstwo, aby nie wzbudzić gniewu Jenerała, któryby mógł mu zaszkodzić; ale że już i wtedy poczynił kroki, aby za pomocą dwuznacznych wyrażeń w urzędowych aktach, zmusić mógł kiedyś Jenerała do zdania rachunku z powierzonych mu pieniędzy, czyli co jedno znaczą, do zwrótu ich spółce.

Jenerał ze swojej strony, lubo przyznawał się do winy, iż przez czas jakiś wierzył w możność przekupstwa i środki ku temu zgromadzał, twierdził atoli najmocniej, iż przekonawszy się następnie o mylności swojego zdania, środków tych bynajmniej nie użył, czego najlepszym dowodem jest, iż w całości je spółce powrócił. Nie jest przeto winien oszukaństwa, bo sam wierzył w to, co spółce doradzał; nie jest winien przekupstwa, bo go wcale nie użył. Tegoż systematu obrony trzymał się i P. Pellapra, mający bytż pośrednikiem układów między Jenerałem Cubières i Ministrem robót publicznych, P. Teste.

Tym więc sposobem rzeczony Minister zdawałby się być całkiem wolnym od zarzutu. On sam na posiedzeniu Izby Parów d. 6 maja, oświadczył uroczyście, „iż pierwszym jego powinnością jest, zapewnić stanowczo, energicznie (*nettement, energiquement*), iż nie tylko nie miał najmniejszego udziału, ale nawet ani najmniejszej wiadomości o tych wszystkich zabiegach, jeśli w nich jest choćby cień prawdy.“ — Zeznania obwinionych i świadków, słuchanych przez Komisją śledczą, były również na jego korzyść. Atoli ten korespondencyi, nie złożonej dobrovolnie, ale zabranej sądownie w mieszkaniach obwinionych, a mianowicie listy Jen. C. do P. Parmentier, i P. Pellapra do Jen. C., wspominają w ten sposób o wymaganiach i współdziałaniu Ministra; iż pomimo twierdzeń Jenerała, że je sam tylko dla nadania większej wagi słowom swoim wymyślił, i twierdzeń P. Pellapra, iż nigdy nawet propozycyi żadnych ofiar Ministrowi nie czynił; Komisya śledcza uznała za stosowne pociągnąć przed Sąd Izby Ministra P. Teste, na co też, jak wiadomo, Izba Parów przystała.

Таково было положеніе дѣла и лицъ, до открытія публичнаго суда палаты перовъ, какъ вдругъ бѣгство Р. Пеллапра придало другой видъ всему дѣлу и усвоило подозрѣніе въ публичкѣ. Въ слѣдствіе сего, трое другихъ обвиненныхъ, по приказанію представителя суда палаты перовъ, были немедленно арестованы.

Судебныя засѣданія палаты начались въ полдень 8-го числа, при чрезвычайномъ стеченіи мужчинъ, ибо дамамъ воспрещенъ входъ. Всѣ члены палаты перовъ прибыли въ полныхъ мундирахъ. Гр. Тестъ и Кюбьеръ сѣли на скамьи обвиненныхъ, вмѣстѣ съ Г. Пармантье и подлѣ своихъ адвокатовъ; сынъ Г. Теста занялъ также мѣсто подлѣ своего отца. На лицѣ Г. Теста изображалось сильное волненіе; генералъ Кюбьеръ былъ спокоенъ, а Г. Пармантье былъ, по видимому, въ веселомъ расположеніи духа, какъ будто бы твердо надѣялся на свое оправданіе; публика нисколько не раздѣляетъ этой надежды и напротивъ сомнѣвается въ возможности его оправданія. Неблагородное его поведеніе въ отношеніи къ генералу К., которое обнаруживается изъ собственныхъ его показаній и переписки, возбудило къ нему отвращеніе въ сердцахъ и умахъ cadaго.

По прочтеніи, по обыкновенію, именнаго списка членамъ суда перовъ, спросили у обвиненныхъ объ ихъ именахъ, лѣтахъ, знаніи и пр. Отвѣчая на сей послѣдній вопросъ, Г. Тестъ объявилъ: „что подъ бременемъ столь важнаго упрека, такъ близко касающагося его чести, онъ вчера повергъ къ стопамъ Короля свои чины и должности.“—Его письмо къ Королю по сему предмету, прочитанное секретаремъ суда перовъ, — слѣдующаго содержанія:

„Августѣйшій Государь! Вашему Королевскому Величеству обязанъ я и званіемъ пера Франціи и должностию президента Верховной судебной Королевской власти. Завтра я долженъ перенести торжественное испытаніе, съ твердымъ сознаніемъ, что выдержу его безъ потери моихъ правъ на уваженіе публики и благоволеніе Вашего Величества. Но перъ Франціи, по судинѣ, имѣвшій несчастье подвергнуться обвиненію въ лихонствѣ, по обязанности къ самому себѣ, долженъ вновь укрѣпиться въ довѣртіи Монарха, который облекъ его обоими помннутыми званіями. А потому повергаю къ столамъ Вашего Величества мое званіе пера Франціи и должность председателя кассационнаго суда, дабы въ лицѣ суда только моя невинность была для меня защитою.“

При произнесеніи имени Г. Пеллапра, генералъ-адвокатъ предложилъ, чтобы по поводу его бѣгства, судъ палаты перовъ предписалъ преслѣдовать его и арестовать, гдѣ бы онъ ни находился. Президентъ суда велѣлъ прочесть его письмо, написанное имъ къ своему адвокату, въ коемъ онъ изъясняетъ, что преклонныя его лѣта и здоровье не дозволяютъ ему явиться въ судъ. По прочтеніи акта обвиненія, изъ котораго извлечены вышеприведенныя нами подробности сего дѣла, судъ далъ приказаніе на счетъ поимки Г. Пеллапра, и сверхъ сего сдѣлалъ распоряженіе о заключеніи трехъ оставшихся обвиненныхъ, кои въ тотъ же день, вечеромъ, были арестованы въ своихъ квартирахъ и отведены въ Консіержери.

Засѣданіе 9 г. Президентъ суда объявилъ, что ему представлены новые документы по сему дѣлу, которые онъ велѣлъ прочесть. Это — извлеченія изъ переписки между генераломъ Кюбьеромъ и Г. Пеллапра (отъ 12 Іюля 1843 по 6 Мая 1846 года), сдѣланныя редакторомъ, Г. Арманомъ Марра, и сообщенныя суду вице-президентомъ палаты депутатовъ, Г. Мальвилемъ, получившимъ ихъ отъ Г. Марра. Г. Марра отказался назвать лицо, у котораго находятся подлинники сихъ писемъ, при чемъ объявилъ, что онъ никогда не былъ намѣренъ представлять суду сихъ копій, но что только, при частномъ разговорѣ съ Г. Мальвилемъ, въ увлеченіи, при защитѣ генерала Кюбьера, показалъ ему оныя въ доказательство, что генералъ К. не былъ обманщикомъ, но напротивъ обманутымъ; и что Г. Мальвилъ, признавая ихъ важность, убѣдилъ его именемъ долга гражданина, чтобы дозволилъ ему представить ихъ суду перовъ. И такъ, въ слѣдствіе сихъ писемъ, прежнее положеніе дѣла совершенно измѣнилось. Положеніе генерала Кюбьера, казавшееся прежде критическимъ, принимаетъ нынѣ болѣе благопріятный видъ, между тѣмъ какъ положеніе Г. Теста, казавшееся вовсе неопаснымъ, становится теперь болѣе затруднительнымъ, потому что обнаружилось новыя обстоятельства ко вреду его.

Таки былъ станъ rzeczy i stron, przed otwarciem publicznego Sądu Izby Parów, gdy nagle ucieczka P. Pellapra, inną postać całej sprawie nadała i wzmogła podejrzenie publiczne. W skutek tego, trzech inni обвиненіи, odpowiadający dotąd z wolnej stopy, z rozkazu Prezesa Sądu Izby Parów, aresztowani zostali.

Posiedzenia Sądowe Izby, rozpoczęły się o południu d. 8, przy nadzwyczajnym natłoku publiczności męskiej; damom bowiem wstęp jest wzbroniony. Wszyscy członkowie Izby Parów przybyli w wielkich mundurach. PP. Teste i Cubières, ubrani w czarnych frakach, zasiędlili na ławce обвиненіи, wespół z P. Parmentier, i obok swych адвокатовъ; syn P. Teste zajął także miejsce przy ojcu. Na twarzy P. Teste widać było znaki gwałtownego wzruszenia; Jenerał Cubières był spokojny, a P. Parmentier zdawał się nawet być w wesołym humorze, jakby pewien swego uniewinnienia;— którą to pewnością publiczność bynajmniej nie dzieli, ani wcale nie zdaje się żądać. Obludne i nieszlachetne postępowanie jego względem Jen C., jakie się z zeznań jego i korespondencyi odkrywa, zraziło ku niemu serca i umysły wszystkich.

По оdczytaniu, jak zwykle, imiennęj listy członków Sądu Parów, przystąpiono do zapytania обвиненіи, o imię, wiek, stan, i t. d. Odpowiadając na to ostatnie pytanie, P. Teste oświadczył: „iż pod ciężarem tak wielkiego zarzutu, który tak z bliska czei jego i honoru dotyczy, tytuły swoje i urzędy złożył wczoraj w ręce królewskie.“ Pismo jego w tym przedmiocie do Króla, odczytane przez Sekretarza Sądu Parów, brzmi jak następuje:

„N. Panie! Winienem W. K. Mości, za poświęcenie, którego zawsze starałem się dawać dowody, godność Paro Francyi i urząd Prezidenta w najwzwyższej sądowniczej władzy królestwa. Jutro mam przeżyć uroczystą próbę, z mocnym przekonaniem, iż wyjdę z niej nie utraćwszy nic z praw moich do szacunku publicznego, i do szacunku W. Kr. Mości. Ale Paro Francyi, ale Sędzia, który miał nieszczęście podpaść oskarżeniu o przekupstwo, winien jest samemu sobie, aby się wzmacnił na nowo w zaufaniu Monarchy, który mu ten podwójny zaszczyt powierzył. Składam przeto w ręce W. Kr. Mości moje godność Paro Francyi i urząd Prezidenta Sądu Kassacyjnego, ażeby przed obliczem mych sędziów, niewinność tylko moja była mi obroną.“

При wywołaniu imienia P. Pellapra, adwokat Jeneralny wniósł, aby z powodu jego ucieczki, Sąd Izby Parów wydał rozkaz ścigania go i uwięzienia, gdziekolwiek się znajdował. Prezes Sądu kazał odczytać list jego do swego адвоката pisany, w którym wyraża tylko, iż sędziwy wiek jego i zdrowie nie dozwalały mu stawić się osobiście przed Sądem.—Po odczytaniu aktu oskarżenia, które trwało więcj dwóch godzin, i z którego wyjęte są przytoczone powyżej szczegóły tей sprawy, Sąd wydał żądany rozkaz przeciw P. Pellapra, i nadto rozkaz uwięzienia trzech pozostałych обвиненіи, którzy tegoż wieczora w mieszkaniach swych aresztowani i do więzienia w pałacu Luxemburskim odprowadzeni zostali.

Posiedzenie d. 9. Prezes Sądu oświadczył, iż mu złożone zostały nowe dokumenta, tyjące się obecnej sprawy, które odczytać kazał. Jest to sześć wyciągów z korespondencyi między Jenerałem Cubières a P. Pellapra (od 12 lipca 1843 do 6 maja 1846), przepisanych przez P. Armand Marrast, Redaktora, dz. *National*, a udzielonych Sądowi przez P. Malleville, Wice-Prezesa Izby Deputowanych, który je od P. Marrast otrzymał. P. Marrast wzbraniał się wymienić osoby, u której się znajdują oryginały tych listów; oświadczył oraz, że nie miał nigdy zamiaru składać tych kopii Sądowi, lecz że tylko w prywatnej rozmowie z P. Malleville, uniesiony zapałem w obronie Jenerała Cubières, pokazał mu je na dowód, że Jenerał C. nie był oszukującym, lecz owszem oszukany, i że P. Malleville, uznając ich ważność, skłonił go w imie powinności obywatela, ażeby mu pozwolił przedstawić je Sądowi Parów. Jakoż w skutek tych listów, dotychczasowe położenie rzeczy zmieniło się zupełnie. Stanowisko Jenerała Cubières, które było najgorszym, polepszyło się znacznie; przeciwnie stanowisko P. Teste, które wcale nie zdawało się być niebezpiecznym, zagrożone jest dowodami z innęj strony, że się dał rzeczywiście przekupić.

Изъ сихъ писемъ видно, что генералъ Кюбьеръ, въ обеспечение находившихся у него 50 акцій, обяза- ся уплатить Г. Пеллапра 100,000 фр., и значительнѣй- шую часть этой суммы, то есть 55,000 фр. уплатилъ дѣйствительно собственными своими деньгами. Когда же въ послѣдствіи, уступая угрозамъ Г. Пармантье, возвратилъ обратно обществу тѣ сказанныя акціи, безъ всякаго вознагражденія, а Г. Пеллапра настой- чиво требовалъ уплаты ему остальной суммы, гене- ралъ воспротивился этому, и именно въ вышеупоми- нутыхъ письмахъ выставилъ несправедливость сего требованія, жалуясь на корыстолюбіе г-на М.***, (что по словесному показанію генерала означаетъ ми- нистра Теста) и наконецъ угрожалъ ему также тяж- бою, если не оставитъ своихъ требованій, достигъ до того, что Г. Пеллапра прекратилъ требованія на счетъ уплаты остальныхъ 45,000 фр. Многія выраженія сихъ писемъ, относящіяся къ Г. Тесту, очевидно об- виняютъ его въ подкупѣ. При словесныхъ допросахъ въ судѣ, генералъ Кюбьеръ объявилъ также, что онъ дѣйствительно думалъ, что Г. Пеллапра доставилъ де- нги г-ну Тесту; но въ самомъ ли дѣлѣ это было, объ этомъ онъ не имѣетъ никакихъ свѣдѣній, ибо онъ слышалъ это только отъ самаго Г. Пеллапра. Однако то обстоятельство, что Г. Пеллапра, при своей ску- ности, согласился, во избѣжаніе тяжбы, не требовать отъ генерала Кюбьера 45,000 фр., и наконецъ его бѣгство, заставляють по озрѣвать его въ томъ, что деньги, полученные имъ отъ генерала Кюбьера, подъ предлогомъ подкупа министра, оставилъ у себя. Въ такомъ случаѣ Г. Пеллапра былъ бы собственнѣ об- манщикомъ и главнымъ виновникомъ преступленія, а генералъ К. — только обманутымъ. — Это подозрѣніе, по видимому, подтверждается отвѣтами Г. Теста, ко- торый вслѣдствіе обвиненія новыми письмами и сло- вами генерала Кюбьера, объявилъ: что онъ видитъ себя жертвою какой то адской интриги, устроенной лицами, позорнымъ образомъ хваставшимися вліяніемъ надъ нимъ, котораго они никогда не имѣли, и замѣ- шавшими имя его въ дѣло, въ которомъ онъ не имѣлъ никакого участія. Пунктъ сей Г. Тестъ обещалъ разъ- яснить до очевидности. — Окончаніе засѣданія посвя- щено было вторичному допросу обвиняемаго Парла- мантье, который остался при прежнихъ своихъ пока- заніяхъ, и не присовокупили къ нимъ ничего новаго.

Во засѣданіи 10-го генералъ Кюбьеръ представилъ въ судѣ подлинники тѣхъ писемъ, изъ которыхъ вчера читаны были извлеченія. Они вѣрены были адвокату Кюзону, который долженъ былъ употребить ихъ для защиты генерала, и который съ этою цѣлію показалъ ихъ Г. Марра. Г. Тестъ отвѣчалъ на вопросъ президента, рѣшительно противорѣчилъ всему, что о немъ было говорено въ перепискѣ генерала Кюбьера и Г. Пеллапра. „Часто случается, сказалъ онъ, что посредникъ употребляетъ имя министра, съ коимъ да- же никогда не говорилъ.“ Генералъ прокуроръ замѣтилъ, что этимъ выраженіемъ онъ взводитъ важное обвиненіе на г-на Пеллапра, дѣлая его безчестнымъ обманщикомъ. Г. Тестъ протестовалъ противъ сего названія, говоря, что онъ не имѣетъ распространять обвинительнаго акта; однако не сдѣлалъ оговорки на счетъ вышеприведеннаго примѣчанія. Такое же вни- маніе, относительно г-на Пеллапра, соблюдаютъ въ своихъ отвѣтахъ и генералъ Кюбьеръ, хотя также тщательно избѣгаетъ прямого обвиненія Г. Теста. Такая его умѣренность на словахъ, противорѣчающая общими отвѣтамъ объ немъ въ письмахъ, обратила вниманіе перовъ, а между прочими и Г. Кузена, лична- го друга генерала Кюбьера, кои умоляли его сказать всю истину. Генералъ подтвердилъ, правда, все то, что писалъ въ своихъ письмахъ къ Г. Пеллапра, но все-таки съ тѣмъ же ограниченіемъ, что онъ объ томъ слышалъ лишь отъ Г. Пеллапра. На этомъ именно подтвержденномъ объявленіи генерала, что онъ ниче- го непосредственно не зналъ объ этомъ дѣлѣ, основыва- етъ Г. Тестъ неоднократно объявленную имъ свою невинность. Въ такомъ положеніи находилось дѣло, при концѣ засѣданія 10-го числа. Одно только при- бытіе Г. Пеллапра, которое, какъ говорятъ, непре- мѣнно завтра послѣдуетъ, могло бы развязать узелъ се- го таинственнаго вопроса. Вниманіе парижской пуб- лики такъ занято этимъ процессомъ, журналы до то- го наполнены мельчайшими его подробностями: что всѣ другіе предметы совершенно оставлены.

Z listów tych okazuje się bowiem, że Jenerał Cubières, na ewikęją złożonych u niego 50 akcyi, obawia- zał się zapłacić P. Pellapra 100,000 fr., i większą połowę tęj summy, t. j. 55,000, własnymi swemi pieniędzmi rze- czywiście zapłacił. Gdy zaś następnie, ulegając groźbom P. Parmentier, musiał powrócić spółce wszystkie owe akcyje, bez żadnego wynagrodzenia, a P. Pellapra o wypłatę reszty należności swojej nalegał; Jenerał oparł się temu, i właś- nie w owych listach, wykazując niesprawiedliwość tego ża- dania, uskarżając się na chciwość P. M***, (co podług ustnych zeznań Jenerała ma oznaczać Ministra Teste), i nakoniec, grożąc również P. Pellapra processem, jeżeli od wymagań swych nie odstąpi, wyjechał, że P. Pellapra dal- szego upominania się resztujących 45,000 fr. zaniechał. Wielokrotne wyrażenia tych listów, ściągające się do P. Teste, obwiniają go widocznie o przekupstwo. W słów- nych zeznaniach przed Sądem, Jenerał Cubières oświad- czył także, iż rzeczywiście rozumiał, że P. Pellapra dał pieniądze P. Teste; ale czy się to rzeczywiście stało, o tém niema żadnej pewności, gdyż słyszał to tylko od samego P. Pellapra. Okoliczność atoli, iż P. Pellapra, wcale nie hojny z natury, skłonił się, dla uniknienia processu, do zwrótu Jenerałowi Cubières wexlu jego na 45,000 fran- ków, i nakoniec sama jego ucieczka, rzucają nań podej- rzenie, iż pieniądze wzięte od Jenerała Cubières, pod pozorem przekupienia Ministra, schował sam do swojej kieszeni. W tym razie P. Pellapra byłby właściwie oszustem i winowajcą głównym, a Jenerał C. tylko oszu- kany. Podejrzenie to zdają się potwierdzać odpowie- dzi P. Teste, który na oskarżenia nowych listów i ustne zeznania Jenerał Cubières, oświadczył: „iż widzi się ofiarą jakiejś piekielnej intrygi, ukniętej przez oso- by, które się niegodnym sposobem przechwalały z wpływu nad nim, którego nigdy nie miały, i wmięszaly imię jego do sprawy, w której nie miał żadnego udziału.“ Punkt ten P. Teste, obiecał rozjaśnić aż do widoczności. — Ko- niec posiedzenia zajęło przesłuchanie obwinionego Par- mentier, który przy dawnych swoich twierdzeniach obsta- wał, i nie do nich nowego nie przydał.

Na posiedzeniu d. 10, Jenerał Cubières złożył Są- dowi oryginały owych sześciu listów, z których wczoraj czytano wyjątki. Złożone one były u adwokata Guzon, który miał z nich ułożyć memoriał, ku obronie opinii Je- nerała, i który je w tym celu P. Marrast pokazał. P. Teste, odpowiadając na zapytania Prezesa, zaprzeczał wręcz wszystkiemu, co o nim w korespondencyach Jen. Cubières i P. Pellapra mówiono: „Zdarza się często, rzekł, że pośrednik używa imienia Ministra, z którym na- wet nigdy nie mówił.“ Jeneralny Prokurator uczynił u- wagę, iż przez to wyrażenie, P. Teste ciężką winę zwała na P. Pellapra, czyniąc go bezczynnym oszustem. P. Teste protestował przeciw temu nazwaniu, twierdząc, iż nie myśli rozszerzać aktu oskarżenia; nie cofnął jednak swo- jęj poprzedniej uwagi. Równą względność względem P. Pellapra zachowuje w odpowiedziach swych Jenerał Cu- bières, lubo nie mniej starannie unika wszelkiego wy- rażonego obwinienia P. Teste. To jego umiarkowanie w słowach, sprzeczne z gwałtownością wyrażen o nim w li- stach, zwróciło uwagę Parów, a między innymi P. Cou- sin, osobistego przyjaciela Jen. Cubières, którzy go zakli- nali, aby całą prawdę powiedział. Jenerał potwierdził wprawdzie, iż wierzył był w to wszystko, co w listach swo- ich do P. Pellapra pisał, ale zawsze z tym samym co wczoraj dodatkiem, że słyszał o tém tylko od P. Pellapra. Na tém to właśnie powtórzonem oświadczeniu Jenerała, że sam nie bezpośrednio o tęg rzecz nie wiedział, opiera głównie P. Teste wielokrotne zapewnienia niewinności swojej. Na tym stopniu stała sprawa i strony, przy końcu posiedzenia d. 10. Samo chyba przybycie P. Pellapra, o którym głoszą, że ma jutro nieomylnie nastąpić, mogłoby rozwiązać węzeł tęg tajemniczęj zagadki. Uwaga publicz- ności Paryżkięj tak jest wyłączenie tym processem zajęta; dzieniki tak napelnione najdrobniejszymi jego szczegóła- mi, że wszystkie inne przedmioty, całkiem są odłożone na stronę. Sąd odroczył się do Poniedziałku, d. 12.

— Вчера, въ палатѣ депутатовъ окончались пренія по бюджету военнаго министерства, и приступлено къ разсмотрѣнію бюджета министерства финансовъ.

— По словамъ газеты *l'Union Monarchique*, французское правительство приказало собрать на испанской границѣ 40,000 человекъ войска, чтобы, въ случаѣ отреченія Королевы Изабеллы отъ престола (о чемъ-будто бы усердно стараются теперь), можно было силою оружія поддержать права герцога Монпансье на испанскую корону.

— Въ Алжирскомъ Монитерѣ пишутъ отъ 5-го Іюля, что въ Алжиріи господствуетъ повсюду совершенное спокойствіе, и что Абд-эль-Кадеръ ведетъ явную войну съ Императоромъ Абд-эль-Раманомъ. На мароккскихъ границахъ носились слухи, что Императоръ отправитъ многочисленный отрядъ въ Фецъ, чтобы захватить эмира, но что онъ укрывается въ южныя страны. Говорятъ также, что французскія войска пойдутъ на подкрѣпленіе арміи Императора противъ Абд-эль-Кадера.

— Въ Алжирскихъ журналахъ подтверждаютъ извѣстіе о побѣдѣ, одержанной Абд-эль-Кадеромъ надъ Марокканцами.

— Графъ Госсонвиль, зять герцога Броми и бывшій усерднѣйшій приверженецъ кабинетной партіи, въ послѣднемъ выпускѣ *Revue de deux Mondes* обнародовалъ статью о теперешнемъ положеніи кабинета въ коей оуждаеть настоящихъ министерствъ и ихъ политику. Статья эта, произведшая здѣсь большое впечатлѣніе, отпечатанная особою брошюрою, роздана сочинителемъ членамъ палаты депутатовъ. Изъ сего предполагаютъ, что и между консервативною партію образовался отѣнокъ, противный теперешнему министерству.

— Послѣ продолжительныхъ переговоровъ, послѣдовало наконецъ обоюдное согласіе между Франціею и Гайтекою республикою относительно выдачи вознагражденій бывшимъ французскимъ плантаторамъ на семь островъ. Уплата имѣеть начаться не позже 1849 года. Поручкою для Франціи имѣеть быть часть таможенныхъ доходовъ Портъ-о-о-Пренской гавани.

— Утверждаютъ, что правительство намѣрено разрѣшить нѣкоторому числу членовъ семейства Бонапарте пребываніе во Франціи.

— Въ послѣдней половинѣ года, въ Парижѣ было 650 банкротствъ; въ Февралѣ было самое меньшее число ихъ, именно 84, а въ Маѣ самое значительное 130. Въ то же время въ минувшемъ году, было 471 банкротство; слѣдовательно число ихъ увеличилось 181.

— Въ Гаврѣ, 4-го Іюля, находилось 34 милліона гектолитровъ муки и 200,000 ржи.

А н г л і я .

Лондонъ, 8 Іюля.

Третьяго дня, происходило торжественное вступленіе принца Алберта въ должность канцлера Кембриджскаго университета. Принцъ Албертъ, по званію канцлера университета, произнесъ къ Королевѣ длинную рѣчь; послѣ чего Ея Величество присутствовала въ собраніи университета, подъ предѣлательствомъ принца Алберта, подписавшаго нѣсколько дипломовъ на знаніе доктора, въ числѣ прочихъ: принцу Вальдемару Прусскому, наследному великому герцогу Саксенъ-Веймарскому, принцу Петру Ольденбургскому, герцогу Левенштейну и Бельгійскому посланнику Г. Вацъ-де-Вейеру. Вчера вечеромъ, старшій Гринъ поднимался на аэростатъ; въ заключеніе торжества, члены университета давали великолѣпный праздникъ. Лордъ Джонъ Россель выѣхалъ вчера въ Кембриджъ. Въ свитѣ Королевы находятся: герцогъ Веллингтонъ, сэръ Робертъ-Пиль, четыре епископа, герцогъ Норфольскій, графъ Спенсеръ и другія знатнѣйшія особы.

— Говорятъ, что парламентъ будетъ закрытъ не раньше какъ въ первыхъ числахъ Августа.

— Изба Депутатовъ окончила д. 10 разправы надъ бюджетомъ для министерства войны и приступила до бюджета министерства казны.

— *Union Monarchique* доноситъ, изъ рѣчь французки казалъ зebrać 40,000 войска на границіи испанскій, абы в razie abdykacyi Izabelli II, o co jakoby starają się teraz usilnie, mógł popierać stanowczo prawa Xiężny Montpensier do następstwa tronu hiszpańskiego.

— *Monitor Algierski* donosi pod dniem 5-m lipca, że we wszystkich częściach Algierji panuje najzupelniejsza spokojność, i że Abd-el-Kader zostaje w otwartej wojnie z Cesarzem Mulej Abd-el-Rhamanem. Przy granicach Marokkańskich krążyła pogłoska, że Cesarz wyprawia liżne wojsko do Fezu, dla pojmania Emira, lecz że tenże schronił się w południowe strony. Mówiono także, iż wojska francuzkie pójdą posiłkować Cesarzowi, w wojnie z Abd-el-Kaderem.

— Dzienniki Algierskie potwierdzają odniesione przez Abd-el-Kadera zwycięztwo nad Marokanami.

— *Prabia Haussouville*, zięć Xięcia Broglie i dawniej jeden z najgorliwszych stronników gabinetu, ogłosił w ostatnim poszycie *Revue de deux Mondes* artykuł o terażniejszém położeniu, w którym wynurza naganę terażniejszej polityki i Ministrów. Artykuł ten, który wielkie sprawił wrażenie, autor w oddzielnych odciskach rozdał pomiędzy członków Izby Deputowanych. Z tego wnoszą, że i w stronietwie konserwacyjnem utworzyła się frakcyja, przeciwko terażniejszemu Ministerstwu.

— Po długich układach nastąpiło nareszcie porozumienie między Rzeczpospolitą Hajti i Francją, względem uregulowania wynagrodzeń dla byłych francuzkich plantatorów na tej wyspie. Termina wypłaty mają się rozpocząć najdalej w 1849 roku. Za rękojmię dla Francyi służęć ma część dochodów celnych portu, pod miastem *Port-au-Prince*.

— Zapewniają, że rząd ma zamiar udzielić pewnej liczbie członków familii Bonapartego pozwolenie na pobyt we Francyi.

— W ostatniem półroczu liczba bankruetw w Paryżu wynosiła 650. W Lutym była najmniejsza ich liczba 84, a w Maju największa 130. W tymże czasie roku zeszłego było bankruetw tylko 471; ich liczba powiększyła się przeto o 181.

— W Hawrze znajdowało się 4 lipca na składach 34 milionów hektolitrovъ мѣки и 200,000 hektolitrovъ жыта.

А н г л і я .

Лондонъ, 8 липца.

Онегдаж, odbyła się uroczysta instalacya Xięcia Alberta na Kanclerza uniwersytetu w Cambridge. Królowa powitana była przez swego małżonka, jako Kanclerza, długą mową, a następnie obecna była na posiedzeniu senatu uniwersyteckiego, któremu przewodniczył Xiązę Albert, i udzielił kilka dyplomatów doktorskich, a między innymi: Xięciu Waldemarowi Pruskiemu, dziedzicznemu Wielkiemu Xięciu Sasko-Wejmarowskiemu, J. C. W. Xięciu Piotrowi Oldenburgskiemu, Xięciu Löwenstein, i Posłowi Belgijskiemu, P. Vandeweyer. Wczoraj wieczorem, starszy Green odbył podróż balonem, a uroczystość zakończyła się wielką biesiadą, daną przez członków uniwersytetu. Lord John Russel wyjechał wczoraj do Cambridge. W orszaku Królowej znajduje się Xiązę Wellington, Sir Robert Peel, czterech Biskupów, Xiązę Norfolk, Hr. Spencer i inne znakomite osoby.

— Mówią, że parlament dopiero w pierwszym tygodniu miesiąca sierpnia odroczony będzie.